

LUSTFYLLT LÄRANDE

**-en undersökning om vad barnen tycker är roligt och
tråkigt i skolan**

Handledare:
Annika Rydstedt

Författare:
Kristina Jonasson
Veronica Åkesson

LUSTFYLLT LÄRANDE

-en undersökning om vad barnen tycker är roligt och tråkigt i skolan

Abstract

Idag hör man ofta barn som säger att det är tråkigt i skolan och att de inte vill gå dit. Det märks också att de ofta inte är motiverade till att studera. Detta gjorde oss nyfikna på vad man kunde göra för att öka deras motivation och lust att lära. Vi tyckte att detta var ett väldigt relevant ämne för dagens samhälle då man ofta hör om barn som inte klarar grundskolan med godkända betyg. Vårt syfte med denna forskning var att ta reda på vad barnen finner roligt respektive tråkigt i skolan och hur pedagogerna tar tillvara på denna kunskap. Vi har valt att undersöka detta genom att genomföra gruppintervjuer och enkäter med barnen och intervjuer med fem pedagoger. Huvudresultaten från vår forskning är att det sociala samspelet spelar en stor roll för barnen i åldrarna 8-11 år och att pedagogerna vi intervjuat försöker att anpassa sin undervisning efter vad barnen tycker är roligt.

Ämnesord: praktiska skolämnen, anpassad undervisning, lustfyllt lärande och samspel

INNEHÅLL

INNEHÅLL	3
FÖRORD	4
1 INLEDNING MED BAKGRUND OCH SYFTE	5
2 LITTERATURGENOMGÅNG	7
2.1 SAMSPEL	7
2.2 VAD SÄGER STYRDOKUMENTEN?	9
2.3 GRUPPEN	10
2.4 BARN UTVECKLING 8-11 ÅR	11
2.5 ETT LUSTFYLLT LÄRANDE	12
2.6 TEORIER	14
2.7 SAMMANFATTANDE SLUTSATSER	15
3 PROBLEMPRECISERING	16
4 EMPIRISK DEL	16
4.1 KVALITATIV OCH KVANTITATIV METOD	16
4.2 PILOTUNDERSÖKNING	17
4.3 GRUPPINTERVJU	17
4.4 INTERVJU	18
4.5 ENKÄT	19
4.6 ETISKA ÖVERVÄGANDEN	20
4.7 UNDERSÖKNINGSGRUPPEN	20
4.8 GENOMFÖRANDE	21
5 REDOVISNING AV RESULTAT OCH ANALYS	23
5.1 GRUPPINTERVJU	23
5.1.1 Fritid	24
5.1.2 Skola	24
5.1.3 Annat	24
5.1.4 Teoretiska skolämnen	25
5.1.5 Praktiska skolämnen	26
5.1.6 Övrigt	26
5.1.7 Slutsats	27
5.2 ENKÄTER	27
5.2.1 Social betingat	28
5.2.2 Skolorienterat	28
5.2.3 Övrigt	28
5.2.4 Roligt	29
5.2.5 Tråkigt	29
5.2.6 Blandat	29
5.3 INTERVJUER MED PEDAGOGER	29
5.3.1 Praktiska ämnen	30
5.3.2 Det sociala	30
5.3.3 Övrigt	31
5.3.4 Utvärderingar	32
5.3.5 Anpassad undervisning	32
5.4 SLUTSATSER	33
6 DISKUSSION	34
7 SAMMANFATTNING	41
REFERENSER	42
BILAGOR	44

Förord

Vi vill börja med att tacka alla som har ställt upp för att vår undersökning skulle bli så bra som möjligt det vill säga pedagoger och barn som deltagit i vår forskning. Det har inte förekommit någon markant uppdelning av arbetet oss skribenter emellan. Hela undersökningen har flutit på bra och vi har inte stött på några större problem på vägen. Vi har fått bra stöttning från våra handledare och övrig personal på skolorna som vi varit i kontakt med under undersökningens gång. Med pedagogerna har vi bollat tankar och idéer kring upplägget av undersökningen och de har även gett sina synpunkter på våra enkäter så att de skulle bli så bra som möjligt.

1 Inledning med bakgrund och syfte

Alltför ofta hör man barn säga att det är tråkigt i skolan, därför vill vi undersöka vad detta beror på. Hur ska vi som pedagoger kunna skapa ett lustfyllt lärande för barnen? Vi tyckte att detta var ett väldigt relevant ämne för dagens samhälle då man ofta hör om barn som inte klarar grundskolan med godkända betyg. Enligt Lpo 94 ska skolan ”...*bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära skall utgöra en grund för undervisningen. Lärarna skall sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaperna i sina olika former.*”(Skolverket 2001:11) Dessutom skall skolan främja lärande där barnen stimuleras att inhämta kunskap. För att få svar på vår fråga har vi valt att undersöka vad barnen finner roligt respektive tråkigt i skolan. Som en del i vårt arbete väljer vi att presentera vad orden tråkigt och roligt betyder. Enligt Nationalencyklopedins ordbok (Språkdata, 1996) så betyder rolig något som lockar till munterhet när man talar om person eller företeelse. Andra betydelser är lustighet, skojigt och mycket trevligt, även underlig i en negativ bemärkelse. Ordet tråkig har betydelsen något som inte förmår att väcka någon som helst glädje eller något som helst intresse. Talar man om personer, föremål eller en abstrakt företeelse har det betydelsen enformighet och långdragenhet. Sorglighet, beklagligt och ledsam är andra betydelser för ordet tråkig. Om någon betar sig på ett tråkigt vis så beskrivs det som att man betar sig på ett mindre önskvärt sätt. Orden rolig och tråkig beskrivs även som varandras motsats.

Anledningen till att vi har valt att skriva om just detta ämne är för att lättare kunna utveckla barnens intresse och skapa ett lustfyllt lärande, men också för att ta tillvara på barnens lust och motivation att lära sig ny kunskap. När vi är färdiga som pedagoger vill vi kunna fånga ett större antal barn genom att skapa ett lustfyllt lärande för dem och få dem att skapa ett positivt förhållningssätt till skolans verksamhet. Vi vill även dela med oss av våra tankar och kunskaper till andra pedagoger i skolans verksamhet.

Syftet med vår forskning är att vi vill undersöka vad barnen uppfattar som roligt respektive tråkigt i skolan. Vi vill också undersöka vad som ligger bakom dessa ord, vad tänker barnen på när de hör orden roligt respektive tråkigt? Hur känns det i kroppen när man har roligt och tråkigt? En annan fråga som vi kommer att undersöka är hur pedagogerna kan skapa ett lustfyllt lärande för barnen utifrån deras tankar kring begreppen roligt respektive tråkigt.

För att få svar på våra problempreciseringar kommer vi att använda oss av en kvantitativ och en kvalitativ metod där vårt redskap är enkätundersökning och intervjuer. Vi kommer att börjar med att genomföra en gruppintervju med barnen för att ta reda på deras tankar kring vårt ämne. Därefter kommer vi att sätta ihop ett antal frågor som kommer att vara utformade till en enkät som vi kommer att lämna till barnen. För att ta reda på pedagogernas uppfattning om vad barnen tycker är roligt respektive tråkigt i skolan kommer vi att intervjua dem.

Härefter följer en litteraturgenomgång med slutsatser. Sedan fortsätter vi med att precisera våra frågeställningar innan vi går över till vår empiriska del, en genomgång av vår undersökning. Här efter följer vår resultatdel där vi redovisar och analyserar vår undersökning. Avslutningsvis kommer en diskussion och sammanfattning.

2 Litteraturgenomgång

2.1 Samspel

Ofta vill man göra en särskiljning mellan människans kognitiva och affektiva sidor, man ser inte ett samband mellan det kunskapsmässiga och det känslomässiga lärandet. För att få en heltäckande teori om lärande måste man se till hela människan och samspelet mellan de kognitiva och affektiva sidorna (Illeris, 2001). Som pedagog är det därför viktigt att behandla hela människan, att se till helheten inte bara delarna. För att kunna stimulera den kognitiva utvecklingen gäller det att man som pedagog även stimulerar den känslomässiga utvecklingen hos individen. Här är det viktigt att man skapar ett positivt samspel mellan den kognitiva och affektiva utvecklingen. Har man som barn ett positivt samspel så är det lättare för dem att tillgodo göra sig kunskap, genom att det som barnen finner roligt och stimulerande är det som de också lär sig lättare.

Enligt Illeris (2001) menar Piaget att det finns ett positivt samspel mellan kunskapen och känslorna, han säger att lust och lärande sammanfaller. Även om Piaget inte har inriktat sin forskning på det känslomässiga hos människan utan den kognitiva utvecklingen så finns det med i vissa sammanhang. Han menar att känslolivet utvecklas på samma sätt som det intellektuella och att dessa är beroende av varandra ”... *i och med att känslor uttrycker det intresse och värde som tillskrivs handlingar, som i sin tur struktureras av intelligensen*” (Illeris, 2001:63). Även om känslorna påverkar kunskapsresultatet så påverkar de inte själva inlärandet. Piaget menar att individer lättare lär sig det de känslomässigt finner roligt, trots detta tar individerna in det de finner tråkigt. Med detta menar Piaget att även om individerna inte finner all kunskap rolig lär de sig den. Ett exempel på detta kan vara två barn som ska lära sig läsa. Det barn som finner det roligt att läsa lär sig bemästra kunskapen fortare än det barn som tycker det är tråkigt. Kunskapen hos det barn som finner läsa roligt utvecklas snabbare och i ett vidare perspektiv, dessutom stannar kunskapen kvar längre. Detta kan betyda för vår undersökning att det som barn finner svårt också blir tråkigt. Ett sätt att underlätta för barnen kan vara att låta dem arbeta i grupper där de kan hjälpa varandra. På det sättet behöver de inte göra hela arbetet själv utan kan ta hjälp av de andra i gruppen, Genom att arbeta i grupp kan det finnas någon i gruppen som kan förklara för dem.

”Även om Piaget håller med om att sociala erfarenheter och handlingar är en viktig del av utvecklingen, spelar dessa ändå en förhållandevis begränsad och sekundär roll i hans teori. Barnens samspel med den fysiska verkligheten utgör både de viktigaste hindren för och bidragen till intelligensens utveckling. Barn skapar sin egen kunskap genom att agera i förhållande till konkreta föremål i tid och rum. Socialt samspel (framför allt mellan barn) kan underlätta utvecklingens gång genom att de får möta andra uppfattningar och synsätt än sina egna, och det kan uppmuntra dem till att se något i ett nytt ljus eller kritiskt granska sina tidigare uppfattningar” (Wood 1999:27).

Wood (1999) anser att det sociala samspelet med vuxna som mer kunniga personer, ett socialt samspel mellan barnet och andra människor, spelar en väldigt stor roll för barnens utveckling av deras tänkande och inläring. Detta trots att Piagets teorier säger något annat. Om barnen får sin kunskap genom kommunikation med andra och genom sin egen förståelse måste vi som pedagoger ta tillvara på detta i undervisningen. Vi måste ge barnen möjlighet till kommunikation med både kompetenta pedagoger och barn, men också till personer i allmänhet. Med det sociala samspelet menas nog att man måste ta tillvara på det som händer, inte bara i skolan utan på fritid och raster då detta också är inläring. Detta kan kopplas till Vygotskijs teori om att barn lär sig bäst i samspel med andra och kan utvecklas genom att lära sig av de mer kompetenta. I samspelet med andra människor kan vi lära oss andra normer och värderingar än de vi redan besitter. Vi kan lära oss av varandra och ta del av varandras tankar och funderingar, även dela med oss av våra egna. Får vi inte ett utbyte med andra människor finns det risk att vi kan fastna i våra egna tankar utan att få en vidare utveckling av dem.

”De som är mer sympatiskt inställda till en kreativ ståndpunkt ser på utbildning, som en chans för individen att till stor del själv upptäcka kunskap, att förändra vad man har stött på tidigare, och kanske eventuellt att bidra med nya idéer och begrepp till den samlade kunskapen.” (Gardner 1998:129)

Detta syftar på en ”*transformativ*” utbildning där läraren fungerar som en handledare som stöttar och underlättar för barnen. Motsatsen till detta är ”*mimisk*” utbildning som innebär att läraren demonstrerar hur hon/han vill att uppförandet skall vara, vilket barnen så gott de kan ska ta efter (Gardner 1998). Ska alla barn stöpas i samma form och lära sig det pedagogen demonstrerar? Eller vill vi att barnen ska få en individuell utbildning som är anpassad efter deras behov där pedagogen har en handledande roll? Detta kan leda oss vidare till en annan

fråga: I Pedagogiska magasinet (nr 2, 2003) skriver Giota Joanna: Hur vill vi att barnen ska ta in kunskapen som vi försöker förmedla till dem? Vill vi att de ska lära sig för vår skull eller för deras? Om vi tvingar barnen att utifrån våra krav och förväntningar lära sig så bidrar det till att de tappar sin egen motivation. På detta sätt fångar vi bara dem som är kunskapsmässigt duktiga men tappar de andra. Vill vi inte som pedagog fånga alla barnen i skolans verksamhet? Är det viktigaste att alla lär sig precis allt eller är det att alla lär sig det de har en framtida nytta av? Ska våra krav styra eller är det barnens motivation som vi är ute efter? Det viktigaste bör som pedagog vara att stimulera barnen till att de vill lära sig mer och att deras motivation finns där. Att kunna skapa ett lustfyllt lärande för barnen.

2.2 Vad säger styrdokumentet?

Vad är egentligen kunskap? I Lpo 94 beskrivs kunskap som - fakta, förtrogenhet, färdighet och förståelse. I skolan är det viktigt att kunskapen får ta sig olika former men även att balansera dessa kunskaper och utav dem skapa en helhet. ”...*en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer*” (Skolverket, 2001:8) kan främja barnens utveckling. Det är viktigt att barnen får möjlighet att uppleva olika former av kunskap, att de får ”*pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar*” (Skolverket, 2001:8). Genom en varierad undervisning där man kan tillgodose barnens olika behov är det lättare att fånga fler barns intressen. Om man som pedagog är för enkelspårig kan det vara lätt att missa många av barnen och det finns en risk att barnen inte kommer längre i sin utveckling. Ett av läroplanens mål är just att skolan skall bidra till ”...*elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära skall utgöra en grund för undervisningen. Lärarna skall sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former*” (Skolverket, 2001:11). Det är viktigt att som pedagog utforma undervisningen så att alla barn kan utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. Använder man sig av en varierad undervisning kan alla barn finna någonting i undervisningen som tilltalar dem. Detta vill vi ha som utgångspunkt i vårt arbete för att kunna skapa ett lustfyllt lärande för barnen.

Enligt Lpo 94 skall barnen ”*få möjlighet att ta initiativ och ansvar. De skall ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att arbeta självständigt och lösa problem*”(Skolverket, 2001:7). Detta hänger ihop med ovanstående text att barnen ska

utveckla egna sätt till lärande och på ett självständigt och individuellt sätt finna vägar till sin utveckling. Av pedagogerna krävs då att varje barn får en individuell undervisning då alla barn finner olika saker tråkiga respektive roliga i skolan. I Lpo 94 står det vidare att barnen har rätt att bli bemötta med respekt för sin person och arbete i skolan. *”Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära”* (Skolverket, 2001: 9). Kan klimatet i en grupp påverka vad barnen finner roligt respektive tråkigt i skolan? Om ett barn känner trygghet i skolan kan barnet slappna av och får en större chans att ta in den kunskapen som pedagogen försöker förmedla. För ett barn som känner sig illa till mods för att gå till skolan går energin åt till att tänka på det istället.

2.3 Gruppen

”Interaktionen och det ömsesidiga stödet stärker upplevelsen av gemenskap och skapar i bästa fall en vi-anda” (Maltén, 1992:13). Det är viktigt med en gemenskap i gruppen, den som blir utstött känner en förlamande och utvecklingshämmande känsla. Detta visar hur viktigt det är med gruppstillhörighet. En skolklass är en såkallad tvångsgrupp, det vill säga en grupp som blivit ihopsatta efter t.ex. bostadstillhörighet. För att en sådan grupp ska fungera väl krävs att pedagogen skapar trygghet, samhörighet och målinriktning (Maltén, 1992). Om pedagogen inte kan skapa denna miljö för barnen kan det få förödande konsekvenser. Känner sig barnen inte trygga i skolan är det svårt för dem att tillgodogöra sig kunskaperna pedagogerna erbjuder.

”Eftersom vi tillbringar en stor del av vårt liv tillsammans med andra, är det inte särskilt förvånande att våra handlingar och åsikter modifieras allt efter på den sociala situation vi befinner oss i” (May, 2001:154). Vi menar med detta att barnens svar beror på i vilken social situation barnen befinner sig i. Vad som har hänt just nu i barnets omgivning kan spegla deras tankar och handlingar. Om det till exempel har hänt något tråkigt i barnets värld kan det ge negativa utslag i en undersökning, likaväl som positivt utslag om det har inträffat något positivt. Handlar mycket av barnets fritid om till exempel fotboll så kan det spegla barnets svar om vad som är roligt i skolan. Med detta menar vi att rasterna där barnet får spela fotboll anses roliga. Här stämmer det Wood (1999) säger angående situationsbetingad handlingsteori. Att vår fysiska och sociala miljö inte bara är ett ställe där vi vistas utan ett ställe där vi tillförs kunskap och handlingar. Det koncentreras alldeles för mycket på vad vi har i huvudet och hur

vi lär istället för att se det viktiga i de sociala situationer där människorna lever sina liv. Än en gång gäller det att betona hur viktigt det runt omkring är och inte bara skolan. Som pedagog får man kanske inte glömma detta då man går in i skolan.

2.4 Barns utveckling 8-11 år

Vid 7- 8-års ålder kommer barnen in i det Piaget kallar konkreta operationernas stadium. Detta innebär att barnen lär sig förstå logiska principer när de kan kopplas till konkreta situationer eller händelser. För barnen är det svårt att resonera abstrakt, de är i behov av den konkreta verkligheten. Barnen lär sig också här att beskriva sitt eget tänkande. En annan sak som sker är att egocentrismen hos barnet minskar när det träder in i de konkreta operationernas stadium. (Hwang & Nilsson, 1996) På grund av att barnen är i behov av den konkreta verkligheten är det viktigt att som pedagog knyta an till deras vardagsliv. Eftersom egocentrismen minskar hos barnen blir gruppen viktigare och kan ha en större påverkan på barnen. Detta medför att rasterna och kompisarna spelar en större och viktigare roll för barnen i detta stadium. Eftersom barnen blir påverkade av kompisarna och vad som sker på rasterna kan det ha en påverkan på barnens svar om vad de finner roligt respektive tråkigt i skolan.

Wood (1999) säger att enligt Piagets teori så befinner sig barnens utveckling i olika stadium, dock befinner sig barn inom åldrarna 7-11 år inom samma stadium. Deras tänkande skiljer sig dock åt då de kommit olika långt i utvecklingen. Äldre barn har ett bättre minne än de yngre barnen. Att kunna minnas saker är inget man föds med utan det är något man får lära sig, det är en färdighet som ökar under hela skoltiden. För oss innebär detta att barnen i vår undersökning befinner sig i samma stadium men på olika tankenivåer. Kan detta kanske ha påverkat svaren i vår studie? Detta kan innebära att barn i åldern 7 år inte kommit så långt i sin inlärning och med andra ord inte har så bra minne, medan barn runt 11 år har kommit betydligt längre och kan minnas mycket mer.

När barnen kommer upp i åldern 8-10 så kommer de in i den så kallad nioårskrisen, vilken beskrivs som ett uppvaknande. Barnens sociala värld vidgar sig och kamraterna börjar spela en större roll i barnens värld. Deras självbild förändras och känsligheten för att vara annorlunda ökar. Barnen vill gärna i denna ålder smälta in och räcka till (Hwang & Nilsson, 1996). I den här åldern är det viktigt att man som barn har en social tillhörighet, att man

känner sig trygg och att man har någon att vara med i skolan och på fritiden. Finns inte detta så blir det inte lätt för barnen att lägga sin energi på att lära sig någonting i skolan, för deras energi går åt till att oroa sig för den sociala tillhörigheten.

2.5 Ett lustfyllt lärande

”Lusten att lära är den viktigaste drivkraften i en inlärningsprocess. När vi lyckas få våra elever att bli nyfikna på arbetet och trivas i skolan, tänds vi deras lust att leva”(Grundstam-Thurin, 1996:8). Som pedagog är det viktigt att få barnen intresserade av skolans värld, det gäller att fånga det lustfyllda i undervisningen. Att skapa en positiv miljö för barnen där de känner sig trygga med gruppen och pedagogerna. Dessutom att de känner att de får vara nyfikna på ny kunskap. Ett sätt att kunna skapa denna positiva och lustfyllda miljö kan vara genom att variera sin undervisning och att låta barnen vara aktiva.

Ett felaktigt antagande är att barn lär sig bäst genom att sitta stilla och lyssna. Vuxna tror detta för att de generaliserar utifrån sina egna erfarenheter. Som vuxen kan man lära sig genom att vara mentalt aktiv, exempelvis lyssna på en föreläsning, men detta passar inte barnen för de lär sig lättare genom att utföra något praktiskt (Elkind, 1983). Detta kan man knyta an till Deweys teori ”Learning by doing” där han poängterar vikten av att praktiskt omsätta sina teoretiska kunskaper. Dewey (Stensmo, 1994) anser att pedagogen ska agera som handledare medan eleven är den som är aktiv i undervisningen. Det finns fyra element som motiverar barnen, de är: ett socialt behov av gemenskap, en nyfikenhet att utforska, en lust att skapa och tillverka samt ett estetiskt intresse. Pedagogen ska stimulera eleverna att finna lösningar på problemen, men även att hjälpa dem att se relationer i olika sammanhang. Genom att koppla våra teoretiska kunskaper med de praktiska knyter vi an till vår egen verklighet. För att kunskapen ska bli meningsfull för barnen måste pedagogerna använda sig av barnens värld. Att koppla till barnens värld tycker även Wood (1999) är viktigt då man måste göra kunskaperna relevanta för barnen. Han hävdar att om man misslyckas med detta kan det leda till att barnen tappar intresset och därmed får svårigheter att lära in kunskapen. Detta kallar han situationsbetingad inläringsteori och menar att barnen lär sig på ”gatan”. Med ordet ”gatan” menar Wood (1999) de situationer utanför skolan där barnen lär sig t.ex. på fritiden eller på någon aktivitet utanför skolan. Hur viktigt är det inte då för pedagogerna att skapa ett lustfyllt lärande, där barnen har roligt samtidigt som det ska kopplas till barnens vardag.

Kanske ska man som pedagog följa med barnen ut i deras verklighet och ta tillvara på den kunskap de tar in där. Varför måste all undervisning vara lagd inom skolans fyra väggar?

”En lärare som vet om skillnaderna mellan vuxnas och barns världsbilder bör kunna kommunicera och undervisa bättre än en som inte fått en sån förberedelse. (...) Barnets sätt att sitta och röra sig, dess tonfall och dess nervösa vanor är kommunikation likaväl som dess talade ord. Läraren måste vara mottaglig för kommunikation på alla nivåer. Om han verkligen vill förstå och upprätta en relation till sina elever.” (Elkind, 1983:117)

Detta stödjer oss i vårt tänkande om att det är lättare att skapa ett lustfyllt lärande om pedagogen har skapat en bra relation till sina barn. Genom denna relation kan pedagogen se till barnens behov inte bara genom deras tal utan också genom att läsa deras kroppsspråk. Det blir lättare för pedagogen att läsa av sin barngrupp och det enskilda barnet.

Som pedagog ska man försöka bemöta barnen med ett positivt förhållningssätt. Detta för att kunna hjälpa barnen att lära och använda sin energi på ett effektivt sätt. Om man som barn kommer till skolan med ett negativt förhållningssätt behöver de hjälp av pedagogerna att se det positiva (Kullberg, 2004). Det är viktigt att skapa en positiv miljö runtom kring barnen så att de kan utnyttja sin energi på bästa sätt. I en positiv miljö blir utvecklingen och lusten att lära mer påtaglig. Här kan det vara viktigt att som pedagog möta alla barnen genom att ta i hand och se dem i ögonen på morgonen, detta för att bekräfta vart och ett av barnen. För att kunna förändra ett negativt förhållningssätt redan vid ett tidigt stadium är det viktigt att man försöker se alla barnen. Ett sätt kan vara att hälsa på alla barnen i dörren och få en chans att få ögonkontakt, detta kan vara lättare med de mindre barnen då äldre barn blir allt känsligare för kroppskontakt. Då gäller det som pedagog att känna av barnet och ta det på deras villkor. Det gäller som pedagog att vara uppmärksam på sin barngrupp.

Vad tycker då barnen om de olika ämnena i skolans värld? I Lärarnas tidning (nr.4, 2004) kan man läsa att Skolverket har gjort en nationell utvärdering av grundskolan. I utvärderingen kom det fram att barnen i skolan har blivit bättre på problemlösande färdigheter, med detta menar de att söka och kritiskt granska information. Vidare också att kunna dra slutsatser och att kunna argumentera för dem. Barnen har också blivit mycket bättre på att samarbeta med andra. Att barnen har utvecklat dessa egenskaper verkar ha varit på bekostnad av ämneskunskaperna för de har försämrats. Barnen fick också tycka till om de olika ämnena och

de som barnen fann mest lustfyllda var bild, idrott och hälsa och musik. Det som barnen fann minst roligt var matematik och no-ämnena. Detta på grund av att de uppfattar dessa ämnen som svåra och ointressanta. Här kan man se hur viktigt det är med att försöka skapa sitt ämne lustfyllt och intressant för barnen. Kan man som pedagog inte skapa ett intresse och väcka barnens motivation kommer kan det bli svårt att lära ut till barnen. Ett samband man kan se här är att det barn finner tråkigt ofta är sånt som de har svårt för.

2.6 Teorier

Två teorier som vi har utgått ifrån i vårt arbete är den metakognitiva och den konstruktivistiska. Enligt Kullberg (2004) kan konstruktivismen härledas till bland annat psykologen Jean Piagets tankegångar. Denna teori innebär att individerna aktivt själva söker efter meningen i kunskapen. De studerande ska ses som egna resurser till sin egen utveckling och att läraren ska basera sin planering, genomförande och värdering utifrån elevernas uppfattningar. Inom det metakognitivistiska förhållningssättet, som man kan härleda till Vygotskij, spelar samspelet individer emellan stor roll. Här intar läraren till stor del en handledande roll. Undervisningen bygger mycket på ett problembaserat lärande (PBL) där grupperna innehåller elever med olika kompetenser. Här lär de mindre kompetenta eleverna av sina mer kompetenta kamrater genom samtal. Även Wood (1999) hävdar att barnen behöver ledning för att kunna lära. Den mer mogna (vuxen) lär den omogna (barnet). Detta måste ju innebära att man som pedagog kan använda både sig själv eller kanske ett barn som är mer moget för att stödja barnen i sin inläring. Huvudsaken är ju då att det är någon som kan mer och detta behöver ju kanske inte alltid vara en pedagog. Enligt Bunkholdt (1995) skiljer sig Piaget och Vygotskij åt då Piaget menar att barnet lär sig bäst på egen hand utan samspel med andra människor. Det mest naturliga sättet att agera och få erfarenheter är utan inblandning av andra. Medan Vygotskij hävdar att barnen lär sig bäst när de får instruktioner och kunskap av en så kallad handledare. Vygotskij menar också att lusten är den drivkraft som sätter igång lärandeprocesser och som underhåller dessa (Kullberg, 2004). Lusten behövs för att engagera barnen i sitt lärande. Utan lusten försvinner engagemanget och motivationen. Samspelet barn emellan behövs för att utveckla barnens tänkanden och för att få andra synsätt på exempelvis olika problemställningar. Det som dock Vygotskij och Piaget är överens om är *”att barn måste vara aktiva och i ordets egentliga mening konstruktiva för att kunna utveckla sin förståelse och uppfattning av verkligheten”* (Wood, 1999:31). Piaget och Vygotskij tycks

med detta mena att barnen måste få göra saker med händerna och vara konstruktiva för att kunna lära sig. Att man som pedagog hela tiden måste koppla allt man gör med barnen till deras verklighet, för att de ska kunna utveckla sin förståelse och inläring.

2.7 Sammanfattande slutsatser

Vad innebär det för barnen att de tycker skolan är rolig? Har det en så stor betydelse? Det barnen finner roligt lär de sig snabbare än det de finner tråkigt. Finner barnen något svårt blir även detta tråkigt enligt deras uppfattning. Piaget (Illeris, 2001) menar att det finns ett positivt samspel mellan kunskaperna och känslorna. Därför är det viktigt att som pedagog att se till hela människan, både den kognitiva och den affektiva utvecklingen. Enligt Lpo 94 ska skolan sträva efter att skapa trygghet och en vilja att lära samt en bra gemenskap bland barn och vuxna. Känner sig barnen inte trygga i skolan är det svårt för dem att tillgodogöra sig kunskaperna pedagogerna erbjuder. När barnen känner sig trygga i skolan kan de finna skolan roligare och vill gå dit. Utan tryggheten blir barnen osäkra och kan inte koncentrera sig på att ta in kunskap. *”Lusten att lära är den viktigaste drivkraften i en inlärningsprocess. När vi lyckas få våra elever att bli nyfikna på arbetet och trivas i skolan, tänds vi deras lust att leva”*(Grundstam-Thurin, 1996:8). Som Grundstam-Thurin syftar på i citatet är det viktigt som pedagog att lyfta fram det lustfyllda i sin undervisning. Det är också viktigt som pedagog att knyta denna kunskap till barnens verklighet, att göra kunskapen relevant för dem. Detta för att skapa en meningsfullhet i den kunskap vi som pedagoger erbjuder barnen.

3 Problemprecisering

- Vad uppfattar barnen som roligt respektive tråkigt i skolan?
- Vet pedagogerna vad barnen tycker?
- Hur kan pedagogerna utifrån barnens svar skapa ett lustfyllt lärande?

4 Empirisk del

4.1 Kvalitativ och kvantitativ metod

De resultat som redovisas i vår uppsats har vi fått fram genom att använda oss dels av en kvantitativ metod och dels av en kvalitativ metod. Med en kvalitativ undersökning menas att man ser en djupare helhet av kunskapen än vid en kvantitativ undersökning (Patel & Davidson, 1994). I en kvalitativ metod ser man helheten bakom och söker efter en djupare förståelse för fakta man har fått fram. Medan man i en kvantitativ metod ser de olika delarna och däremellan gör jämförelse. Enligt Holme & Solvang (1997) innebär en kvalitativ metod att man samlar mycket information inom ett område och försöker gå in på djupet. Här använder man sig ofta av osystematiska och ostrukturerade metoder t.ex. djupintervjuer eller intervjuer utan fasta frågor eller svarsalternativ. Inom en kvalitativ metod intresserar man sig huvudsakligen för sammanhanget och söker en förståelse. Undersökningarna genomförs i miljöer som ligger nära den verklighet man är intresserad av. Som forskare tittar man på det man undersöker inifrån och är medveten om att man kan påverka resultatet. Detta genom att vara närvarande vid sin undersökning. I en kvantitativ metod söker man information från många undersökningsområden för att få en bredd på kunskapen. I en undersökning inom den kvantitativa metoden använder man sig av systematiska och strukturerade metoder t.ex. enkäter med fasta svarsalternativ. Här intresserar man sig för olika jämförelser för att finna vad som finns gemensamt inom kunskapen man fått fram. I motsats till den kvalitativa metoden sker undersökningarna i forum som skiljer sig från den verklighet man vill undersöka. Som forskare inom den kvantitativa metoden studerar man sitt intresseområde utifrån liknande en observatör.

”Det är också viktigt att påpeka att de flesta forskningsprojekt kombinerar olika delar från dessa två huvudsakliga metodriktningar. Kvalitativa undersökningar kan t ex vara mycket systematiska; kvantitativa kan vara synnerligen livsnära. Kvalitativa metoder kan ha ett förklarande syfte, och kvantitativa metoder kan omfatta förhållandevis få enheter. Utifrån de kännetecken vi här har angivit blir sedan frågan vilka starka och svaga sidor de två metoderna har” (Holme & Solvang, 1997:79).

I vår undersökning har vi tänkt använda oss av bägge metoderna, detta för att vi valt att använda en enkätundersökning och intervjuer av olika slag. Våra enkäter och intervjuer kommer vi att ha som en blandning av både kvantitativ och kvalitativ metod. Anledningen till att det är en kvantitativ metod är att frågorna är fasta och jämförbara. Medan den är kvalitativ på grund av att vi deltog vid undersökningen, men också för att frågorna inte har några fasta svarsalternativ.

4.2 Pilotundersökning

Det kan vara bra att göra en pilotundersökning för att prova att enkät- och intervjufrågor fungerar och är lättförståeliga.

”Dessa hade vi i förväg utprovat i en förundersökning för att se om de fungerade som vi tänkt oss. En sådan preliminär undersökning innebär att man prövar frågeformuläret på en grupp personer innan man sätter igång med sin egentliga undersökning. Utifrån de rättningar och korrigeringar detta gav, genomförde vi sedan vår intervjuundersökning” (Holme & Solvang, 1991:179).

Med tanke på att vi inte var säkra på hur vi skulle utforma våra frågor ansåg vi att vi var i behov av en förundersökning för att prova och se om våra frågor var anpassade till de åldrarna (8 respektive 11 år) vi hade valt.

4.3 Gruppintervju

Det är viktigt att gruppen inte är för stor eller för liten, i en för stor grupp kan kanske inte alla

komma till tals och i en för liten kan det vara svårt att se samspelet. Svaren kan påverkas av varandra vilket kan vara både positivt och negativt. Intervjupersonerna kan genom samspelet med varandra få en annan syn på frågeställningen. Detta betyder dock inte att det behöver vara i negativt bemärkelse. Med en gruppintervju kan man få reda på hur den sociala uppbyggnaden ser ut i klassen just nu och våra handlingar och åsikter anpassar sig efter den sociala situation vi befinner oss i för tillfället (May, 2001). Genom en gruppintervju vill vi ta reda på barnens tankar kring det ämnet vi har valt att göra vår undersökning i dvs. vad uppfattas av barnen som roligt respektive tråkigt i skolans värld. Därefter utforma frågor till vår enkätundersökning för att få ett så bra resultat som möjligt. Enligt Doverborg och Pramling (1985) beror barnens svar på vilken kontakt som intervjuaren har skapat med barnen. Finns det en god kontakt är det en större sannolikhet att barnen delar med sig mer av sina tankar. Om det däremot inte finns någon kontakt kommer barnen troligtvis vara mer tillslutna i sina svar. En annan sak som de tar upp är att man bör vara medveten om de mekanismer som styr en grupp. Kommer alla till tals? En positiv aspekt på gruppintervju är att barnen får en chans till att utveckla sitt tänkande. Här är det viktigt med gruppstorleken, att gruppen inte är för stor så att alla får en chans att komma till tals. Under första veckan arbetade vi med att skapa en kontakt med barnen så att de skulle känna sig så trygga med oss som möjligt och för att få så bra svar till vår undersökning som möjligt.

4.4 Intervju

Intervjuer använder man för att få en inblick i andra människors upplevelser, erfarenheter, åsikter och känslor. Det finns olika sorters intervjumetoder, den vi har valt att använda oss av är semistrukturerad intervju. Semistrukturerade intervjufrågor är till viss del specificerade, det vill säga att vi i förväg har skrivit ner frågorna men det finns plats för följdfrågor. De intervjuade har stor frihet att fördjupa sina svar och att svara med sina egna termer (May, 2001). Vi har valt semistrukturerade intervjuer just för att vi vill ge de intervjuade frihet att besvara våra frågor utifrån deras egna erfarenheter. Frågorna som vi formulerade ställde vi i samma ordning till alla pedagogerna för att senare kunna göra en jämförelse pedagogerna emellan. Det vi ville ha ut av intervjuerna var deras egna erfarenheter och synpunkter på de frågorna som vi ställde.

För att kunna göra en jämförelse pedagogerna emellan så har vi valt att göra en

halvstrukturerad intervju. Inom en sån här intervju ställer man frågorna i en bestämd följd med möjlighet till följdfrågor. Frågorna kan vara en kombination mellan öppna frågor och fasta, där de öppna frågorna ger ett underlag för en kvalitativ analys och de fasta en kvantitativ. Genom att man använder sig av flera intervjuer med samma frågor kan man utföra en jämförelse svaren emellan vilket är en förutsättning för en kvantitativ analys (Lantz, 1993). Anledningen till att vi valde denna typ av intervju var att vi ville kunna utföra en jämförelse pedagogernas svar emellan samt kunna göra en jämförelse med barnens svar i enkäterna. Detta för att se hur deras uppfattningar på vad som uppfattas roligt respektive tråkigt stämmer överens

4.5 Enkät

Inom surveyundersökningar finns det olika kategorier. Den vi har utgått ifrån är där man intresserar sig för att samla in fakta om individernas attityder. Vid åsiktsfrågor är ordvalet viktigt att ta i beaktning och även att tänka på att inte ställa ledande frågor. Användning av öppna frågor ger individerna möjlighet att svara med större frihet. I frågeformuleringen bör man tänka på språket, vilken målgrupp som skall besvara enkäten och att det är fritt från fördomar (May, 2001). Anledningen till att vi har valt att använda oss av öppna frågor är att vi är intresserade av barnens egna tankar och funderingar, samt ge dem det utrymme de behöver för att kunna besvara frågorna.

Vi kommer att använda oss av ”enkät under ledning” vilket innebär att vi tar med oss våra enkäter ut till barnen (Patel & Davidson, 1994). Detta gör vi för att ha möjligheten att vara med under tiden de svarar på enkäten för att kunna förtydliga vid behov, men vi har dock hela tiden varit medvetna om att det kan ha påverkat dem. En annan anledning till att använda denna typ av enkät är att vi vet att vi får tillbaka alla enkäterna som vi delar ut. Att slippa ”jaga” tillbaka enkäterna för att få ut så mycket som möjligt av vår undersökning.

Vår enkät och intervju bygger på öppna frågor vilket betyder att vi har en hög grad av standardisering och en låg grad av strukturering. Med standardisering menas i vilken utsträckning man som intervjuare har bestämt frågornas utformning och inbördes ordning. Vid hög grad av standardisering ställer intervjuaren samma frågor i exakt samma ordning till alla de intervjuade. Strukturering innebär i vilken grad intervjupersonen har möjlighet att

tolka frågorna utifrån sina tidigare erfarenheter eller inställningar. Med en låg grad av strukturering innebär det att intervjupersonen har maximalt utrymme att besvara frågorna (Patel & Davidson, 1994). Vi valde att göra både enkäten och intervjuerna på detta sätt för att kunna göra en jämförelse svaren emellan, samt också för att ge individerna en större möjlighet att tolka och besvara våra frågor. Vårt intresse är att få reda på deras tankar och erfarenheter inom detta ämne.

4.6 Etiska överväganden

Eftersom de barnen vi gjorde vår undersökning bland är under 15 år måste vi lämna ut förfrågar om barnen får vara delaktiga. (Vetenskapsrådet. 2002) Så för att få föräldrarnas godkännande lämnade vi ut en förfrågan om barnet fick medverka vid intervjuer och enkätundersökningar. Som regel sex i *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning* (Vetenskapsrådet. 2002) står det att man som forskare ska presentera den informationen man fått fram på ett sätt så andra inte kan förstå vem det handlar om. Vid intervjuerna var vi enbart intresserade av pedagogernas svar och har vid redovisning av resultat valt att presentera dem i form av en bokstav, från A-E.

4.7 Undersökningsgruppen

Undersökningen har genomförts på två låg- och mellanstadieskolor, i Blekinge län, i fyra klasser två årskurs två och två årskurs fem. Den ena skolan består av ca 300 elever och är belägen i en förort medan den andra ligger på landet och har 170 elever. Tre av undersökningarna har genomförts på den större skolan medan endast en av undersökningarna i årskurs två har gjorts på den mindre skolan. Meningen var att undersökningen i årskurs fem skulle ske på den större skolan och de i årskurs två på den mindre men eftersom det endast fanns en tvåa så fick vi använda oss av en på den större skolan. Den ena tvåan (på den mindre skolan) består av 17 elever och i den andra tvåan finns det 13 elever. När det gäller årskurs fem består den ena femman av 20 elever och den andra består av 21 elever. De pedagogerna (alla av kvinnligt kön) vi valde att intervjua var de som har huvudansvaret för de klasserna som vi har gjort enkätundersökningarna i. Detta för att de var insatt i vad vi undersökte bland barnen och för att kunna göra en jämförelse mellan barnens svar och pedagogernas. Har de

samma uppfattning på vad som är roligt respektive tråkigt i skolan?

4.8 Genomförande

Vi valde att genomföra våra enkäter och intervjuer på våra praktikplatser för att det var den smidigaste lösningen. Det positiva med detta val var att vi fick en relation med både barnen och pedagogerna, samt kunde utforma frågorna så att de är anpassade för dem. Negativt med detta sätt att genomföra en undersökning på kan vara att underlaget blir för litet och att barnen kan ha blivit påverkade av oss under genomförandet av enkäten. De ställde då frågor som vi fick besvara. Svaren hade kanske blivit annorlunda om vi inte funnits med och kunnat besvara deras frågor, både till det positiva och det negativa. Hade vi inte kunnat hjälpa dem hade svaren möjligtvis blivit mer svårtolkade.

I vår undersökning började vi med att göra en pilotundersökning på två barn i åldrarna 7 och 11 år. Detta gjorde vi för att se om våra frågor (se bilaga 1) var lätta att förstå och anpassade efter deras ålder. Vi insåg att vi var i behov av att göra en korrigering av våra frågor. För att kunna korrigera på bästa sätt bestämde vi oss för att utföra en gruppintervju i våra praktikklasser. Detta för att ta reda på barnens tankar och väcka en tanke hos barnen om vad de tycker är roligt respektive tråkigt i skolan.

Det första vi gjorde på praktikplatsen var att skapa en relation till barnen för att de skulle känna en trygghet tillsammans med oss då vi skulle genomföra gruppintervjuerna. Detta för att de skulle våga ventilera sina åsikter och inte känna sig hämmade. Därefter genomförde vi gruppintervjuerna i våra olika klasser. Veronica hade grupper om tre barn i varje grupp förutom i en där de var fyra. Kristina däremot hade fem barn i sina grupper utom i sista gruppen där de var sex barn. Antalet barn i grupperna bestämdes genom diskussion med handledaren därav har vi inte samma antal barn i våra grupper. Huvudsaken är att de inte är för få eller för många. Runt ett bord beläget utanför klassrummet samlade vi barnen för att få svar på ett antal frågor (se bilaga 2) kring vad som är roligt respektive tråkigt i skolan. Barnens svar sammanställdes efter alla gruppintervjuerna var genomförda.

Utifrån barnens svar gjorde vi enkätfrågor (bilaga 3 och 4) som var baserad på den kunskapen vi fick i gruppintervjun. Detta gjorde vi för att ge barnen förkunskap till frågorna samt att

kunna formulera frågor som passar just dessa barn. Gruppintervjuerna gjorde vi endast i en tvåa och en femma, där vi gjorde vår praktik. Detta för att det var det mest smidiga och minst tidskrävande metoden för att få fram så bra frågor som möjligt till barnen. Hade vi haft mera tid hade vi genomfört gruppintervjuer i de andra klasserna som vi gjorde enkätundersökning i för att anpassa frågorna efter just de barnen. När vi sedan genomförde enkäterna skedde de även i de två andra klasserna, där vi inte hade genomfört någon gruppintervju. Enkäterna gjordes i två olika utföranden en anpassad efter årskurs två och en efter årskurs fem. Medan barnen själva fick fylla i enkäterna gick vi runt bland dem och svarade på frågorna de hade, detta för att förtydliga vid behov. Anledningen till att vi gjorde enkäterna var att vi inte hade möjlighet att göra individuella intervjuer med alla barnen, men vi ville ha individuella svar. Efter att vi hade sammanställt och tittat över enkätsvaren så genomförde vi en intervju (se bilaga 5) med pedagogerna i de klasserna vi genomfört enkäterna. Här vill vi se om barnens och pedagogernas synsätt stämmer överens med varandra. Vet pedagogerna vad barnen tycker är roligt respektive tråkigt i skolan? Vi vill också ta reda på om de anpassar sin undervisning utifrån det barnen finner roligt i skolan.

5 Redovisning av resultat och analys

5.1 Gruppintervju

I slutet av första veckan på vår praktik genomförde vi gruppintervjuer med våra barn, dessa skulle ligga till grund för enkäterna. Våra huvudfrågor när det gäller gruppintervjuerna är:

- Vad tänker du på när jag säger orden roligt respektive tråkigt?
- Vad tycker ni är roligt respektive tråkigt i skolan?

Två frågor som vi ställde i gruppintervjun var *Kan ni beskriva något som är roligt respektive tråkigt?* Dessa frågor tar vi inte upp i resultatdelen då vi fick samma svar på dem som vi fick på den första huvudfrågan. Med andra ord kopplade de ihop orden roligt och tråkigt med saker som är roliga respektive tråkiga. I gruppintervjuerna deltog 36 barn i åldrarna åtta och elva år. Barnens svar skilde sig åt mellan åk två och fem, då barnen i åk två svarade med korta och punktliknande svar. Medan barnen i åk fem svarade med hela meningar.

Sammanställningen av alla gruppintervjuerna blev tillsammans tre datorskrivna A4 sidor.

Utifrån barnens svar sökte vi efter olika kategorier för att enklare kunna redovisa våra svar.

För att på ett tydligt sätt kunna visa våra resultat har vi gjort två diagram, ett över svaren i den första frågan och ett över svaren i den andra frågan. På vår första frågas svar skapade vi tre olika kategorier. Anledningen till att vi skapat just dessa var utifrån de svar vi fick av barnen.

Den största delen handlade om fritiden, därefter följer svar om skolan. För att redovisa de svaren som inte rymdes i de två tidigare nämnde kategorierna valde vi en kategori där vi tar upp de andra sakerna barnen svarade. De kategorierna som vi presenterar nedan är:

- Fritid
- Skola
- Annat

Vad tänker du på när jag säger orden roligt respektive tråkigt?

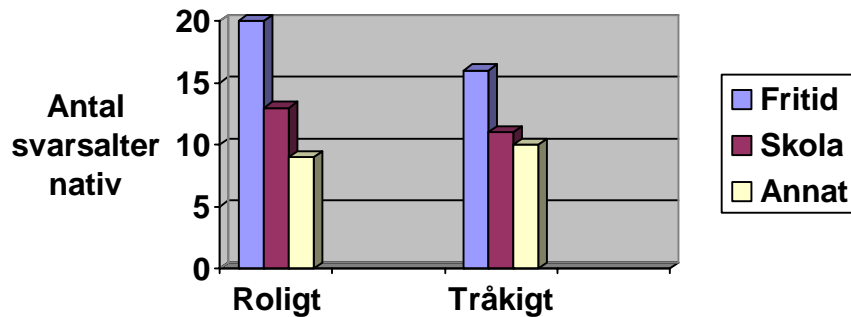

Diagram 1

5.1.1 Fritid

I begreppet fritid har vi valt att lägga in allt som de inte utför på skoltid. I vår undersökning fann vi att barnen tyckte, till exempel *fotboll, handboll, kolla på film, spela spel, semester* med flera var saker de tänkte på när de hörde ordet roligt. Då det gällde vad barnen tänkte på vid ordet tråkigt var några av svaren dessa: *syskon bråkar, att träna i dåligt väder, ringa alla i telefonkatalogen, vakna mitt i natten.*

5.1.2 Skola

I kategorin skola har vi tagit med allt som har med skolans värld att göra så som matematik, fritids, bild, geografi och så vidare. Det som barnen tänkte på när de hörde ordet roligt var *bild, matte, läsa, fri lek, leta hajtänder, idrott* med mera. Saker som kom upp vid tråkigt var *matte, historia, religion, skriva mycket, skolan* och så vidare. Enligt diagram 1 kan ni se att skolan är överlag lika roligt som tråkigt. I årskurs två ansåg barnen att matematik var både roligt och tråkigt, medan femmorna endast tyckte matematik var tråkigt. Många av de ämnena som barnen tänkte på när de hörde ordet roligt var de mer praktiska ”ämnen

5.1.3 Annat

Den tredje kategorin vi har valt är annat och med den menar vi saker som inte ryms i de ovanstående kategorierna. När det gällde vad de tänkte på när de hörde ordet roligt kunde svar som hamnade i denna kategori vara: *kul, saker man blir glad av, att vi ska ha roligt, skatt med*

mera. Angående svaren kring ordet tråkigt kunde de vara *ensam, bara tråkigt, djurplågeri, mobbing, krig, bråk, att ha ont* och så vidare. Många av svaren handlar om det som finns i barnens närmiljö men vi ser också vissa exempel på barn som svarar saker som finns utanför närmiljön. Med detta menar vi svar som djurplågeri, mobbing och krig.

Utifrån den andra frågans svar skapade vi ytterliggare tre kategorier. Anledningen till att vi valde just dessa kategorier är även här kopplade samman med barnens svar. Vi har valt att lägga in alla ämnen ”med skolböcker” i en kategori som är teoretisk, de svar som hade att göra med andra ämnen så som gymnastik och slöjd blev praktiska. De övriga svaren passade inte in i någon av dessa kategorier och därför valde vi att göra en egen för dem. Våra kategorier är:

- Teoretiska skolämnena
- Praktiska skolämnena
- Övrigt

Vad tycker ni är roligt respektive tråkigt i skolan?

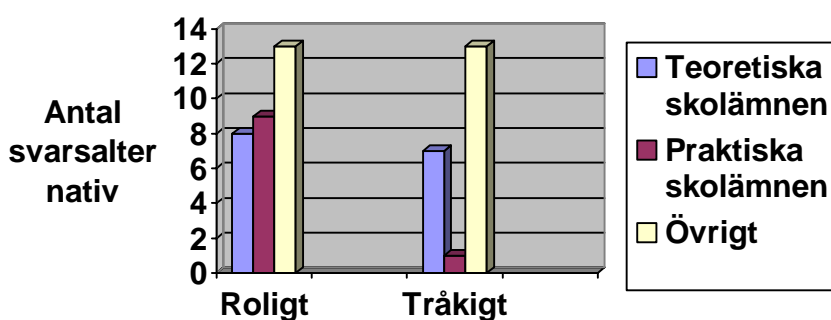

Diagram 2

5.1.4 Teoretiska skolämnena

I kategorin teoretiska skolämnena har vi valt att räkna in alla skolämnena där man använder skolböcker och inte är så mycket kroppsligt aktiv. Ämnen som barnen fann roliga var *geografi, matte, engelska, läsa, religion* med mera. *Matte och religion* kom även upp som ett tråkigt ämne tillsammans med *historia och tyst läsning* med flera. Det finns ingen större

skillnad på antal ämnen som barnen finner roliga respektive tråkiga. Vi fann också att de flesta ämnen kom upp som både roliga och tråkiga.

5.1.5 Praktiska skolämnena

I denna kategori har vi valt att lägga in de aktiviteter där barnen får arbeta med kroppen och där man oftast inte har några skolböcker. Roliga ämnen i denna kategori var *bad, gymna, fri lek, slöjd, pärla, bild, musik och praktiskt göra saker*. När det gällde vilka ämnen som var tråkiga kom det upp *slöjd*, vilket berodde på att denna kille svarade att han tyckte det var jobbigt med slöjd. Många praktiska ämnen där man får bestämma själv vad man vill göra eller där man får arbeta med kroppen på olika sätt tilltalar barnen.

5.1.6 Övrigt

Vår tredje och sista kategori som vi har valt att kalla övrigt innefattar det som barnen svarat utöver teoretiska och praktiska skolämnena. På vad som kunde vara roligt svarade barnen *rast, fruktstund, hänga på slänggungan, gå hem, roligare när man får göra som man vill på rast* och så vidare. Svar som *komma hit på morgonen, fritids, när fröken skäller, mobbad, bråkar, att man inte får gå hem när man vill* med mera fann barnen tråkigt. Som ni kan se här är svaren väldigt varierande, vissa handlar om det sociala och andra om saker som händer i skolan.

Ytterligare två frågor som vi hade i gruppintervjun men som vi inte väljer att ta med och redovisa som kategorier var *Hur känns det i kroppen när man har roligt?* och *Hur känns det i kroppen när man har tråkigt?* Många av svaren i dessa frågor var positiva och negativa känslouttryck. Sådana svar kunde vara till exempel: *kittlas i magen, pirrar i hela kroppen, gråta glad, sprittande, svårt känsla att förklara, ledsen, surt, stenklump, orkeslös, kan ibland*. Från en pojke i tvåan fick vi en slående beskrivning på hur det känns i kroppen när man har tråkigt, ”*Roligt också för man måste ha tråkigt ibland för att ha roligt sedan*”. Intressant att se en så pass liten kille svara med ett sådant djupt svar, om han nu förstod frågan så som vi menade med den.

5.1.7 Slutsats

Genom de svaren vi fick i gruppintervjuerna har vi dragit slutsatserna att barnen oftast förknippar det som är roligt och tråkigt med såna saker som ligger utanför skolans ramar. När det gäller skolan och skolämnen så fann barnen de praktiska ämnena roligare än de teoretiska, främst bland femmorna. Det fanns även vissa barn som förknippade orden roligt och tråkigt med olika synonymer till orden som till exempel saker man blir glad av, kul, mobbing och ensam. På frågan om vad de tycker är roligt respektive tråkigt i skolan fann vi att de teoretiska ämnena uppfattades som både roliga och tråkiga. Vidare uppfattades de praktiska ämnena som övervägande roliga. Utöver de teoretiska och praktiska ämnena så tyckte barnen att fruktstund och rasterna är roliga och att bli mobbad samt när fröken skäller är saker som uppfattas som tråkiga.

5.2 Enkäter

I denna del av vårt arbete gjorde vi enkätundersökning med 71 barn i årskurs två och fem. Eftersom vi var närvarande vid undersökningen fick vi tillbaka alla enkäter vi lämnade ut. Både barnen i årskurs två och fem besvarade enkätfrågorna med hela meningar vilket innebar att sammanställningen av alla enkäterna blev åtta dataskrivna A4 sidor. Vi använde oss av två olika enkäter, en anpassad efter barnen i årskurs två och en efter barnen i årskurs fem. De huvudfrågor vi valt i denna del av vår forskning är:

- Om du längtar efter skolan någon gång vad längtar du efter då? Varför det?
- Vad tycker du om lektionerna i skolan? Roliga eller tråkiga?

De kategorier vi valt till den första frågan valde vi utifrån att barnens svar handlade mest om socialt betingade och skolorienterade saker. Eftersom vissa av svaren inte kan innefattas i de tidigare kategorierna så valde vi att ta med en där övriga svar får plats. De kategorier vi gjort är:

- Social betingat
- Skolorienterat
- Övrigt

5.2.1 Social betingat

I denna vår första kategori har vi valt att ta med det som vi fick fram i svaren som har att göra med det sociala i barnens omgivning. Det barnen längtade efter som hade med denna kategori att göra var övervägande *raster* och *kompisar*. Detta var väl svaren som vi hade räknat med skulle betyda mycket för barnen i dessa åldrar.

5.2.2 Skolorienterat

När det gäller kategorin skolorienterat menar vi svar som har med olika skolämnen att göra. Här fick vi svar som *matte*, *slöjd*, *gympa*, *bild*, *geografi* och *arbetspass* med mera. Bland barnen i tvåan var svaren övervägande matte medan i femman var det de praktiska skolämnena som dominerade svaren.

5.2.3 Övrigt

I vår tredje kategori valde vi att lägga allt som inte passade i de andra två kategorierna. Detta var svar så som *julfest*, *sommarlov*, *vet inte* och *jag längtar inte efter skolan*. Det var endast 13 av 70 svar som hamnade i denna kategori. Av dessa 13 svar handlade sju av dem om att de inte längtade till skolan och de kom från femmor.

Till vår andra fråga, Vad tycker du om lektionerna i skolan? Roliga eller tråkiga?, gjorde vi tre kategorier. Anledningen till att vi valde just roligt och tråkigt som två kategorier har att göra med frågan. Givet från frågan var att de skulle svara antingen roligt, tråkigt eller något helt annat. Därifrån fick vi den tredje kategorin då en del svar inte kunde placeras som roligt eller tråkigt.

- Roligt
- Tråkigt
- Blandat

5.2.4 Roligt

I denna vår första kategori har vi som det märks i överskriften lagt in allt som barnen tyckte var roligt med lektionerna i skolan. Barnen svarade *jättekul, roligt, allt är roligt, allra mest matteboken, matte* och så vidare. Tio av femmans 41 barn svarade att lektionerna var roliga vilket vi tycker är ett ganska lågt antal. Då det gällde svaren från barnen i tvåan var det övervägande roligt på lektionerna.

5.2.5 Tråkigt

Denna kategori handlar om allt som barnen finner tråkigt på lektionerna. Här har 11 av 41 barn i femman svarat att lektionerna är *tråkiga* medan 19 av barnen i tvåan (29) *inte tyckte något var tråkigt*. Det var tillfredsställande att se att det inte var så många som tyckte lektionerna var tråkiga.

5.2.6 Blandat

Här har vi valt att ta med alla svar som handlade om att lektionerna kunde vara både roliga och tråkiga, där barnen inte kunde svara antingen eller. Inga av svaren från barnen i tvåan har hamnat i denna kategori. Resterande av barnen i femman, som inte hamnat i de andra kategorierna, har svarat *ibland roliga, ibland tråkiga, det är olika varje dag, sådär, både och, mittemellan* med mera.

5.3 Intervjuer med pedagoger

I denna del av vår undersökning har vi intervjuat fem pedagoger från årskurs två och fem. Pedagogerna vi valde hade huvudansvaret i de olika klasserna vi gjort enkätundersökningen i. Vi har valt att benämna dem med bokstäverna A- E och oss själva med I. A- C är pedagoger från årskurs 2 och D- E är pedagoger från årskurs 5. Då det är intervjuer gjorda med en pedagog åt gången fick vi garanterat svar på frågorna vi hade. Tre av intervjuerna är inspelade på kassetband och därefter överskrivna till papper, medan de andra två är direktner skrivna på papper. Sammanställningen av alla fem intervjuerna blev nio dataskrivna A4 sidor. Två av våra intervjufrågor har vi valt att inte ta med, detta på grund av att vi efter sammanställningen

kom fram till att de inte var relevanta för att få svar på våra problemställningar. Vi har valt att i vissa av kategorierna komplettera med citat från intervjuerna, detta för att synliggöra pedagogerna svar. De huvudfrågor vi valt är:

- Vad tror du barnen tycker är roligt respektive tråkigt i skolan?
- Har du försökt ta reda på vad barnen tycker är roligt respektive tråkigt i skolan?
- Har du försökt anpassa din undervisning efter vad barnen tycker är roligt?

Till den första huvudfrågan skapade vi tre kategorier som grundar sig på pedagogernas svar på frågan. Om deras svar hade med skolämnen där man inte huvudsakligen använder böcker utan mer kroppen så blev det en kategori, medan en del svar handlade om kompisar och raster vilket vi valde att kalla det sociala. Även här fick vi en övrig kategori då en del svar inte gick att placera in i de övriga två kategorierna. En anledning till att vi inte valde att skapa fler kategorier var att vi inte hade tillräckligt många svar av varje för att skapa egna kategorier om dem. Kategorierna är:

- Praktiska ämnen
- Det sociala
- Övrigt

5.3.1 Praktiska ämnen

I denna kategori valde vi att ta med olika praktiska ämnen som pedagogerna svarade. Med praktiska ämnen menar vi ämnen där man får ge utlopp för sin skaparglädje. Tre av fem pedagoger tog upp olika praktiska ämnena som *rita, bild, slöjd, utedag och musik*. Detta för att barnen här får använda sin fantasi och skaparglädje. Pedagogerna trodde även att barnen tyckte det var roligt att få arbeta med kroppen som verktyg. De praktiska ämnena togs aldrig upp av pedagogerna i negativ bemärkelse vilket stämmer bra överens med barnens svar.

5.3.2 Det sociala

Vår andra kategori, det sociala, handlar om olika sociala situationer i barnens liv som pedagogerna tror är roliga eller tråkiga. När det gällde vad som var roligt var ett genomgående svar från pedagogerna rasterna. Här verkar pedagogerna tro att det sociala samspelet spelar en stor roll för barnen. Att känna en social tillhörighet och att ha någon att umgås med.

Situationer som pedagogen i en av femmorna tror är tråkiga för barnen är tillfällen då barnen känner sig pressade och stressade.

I- Vad tror du att barnen tycker är roligt i skolan?

A- Allt är väldigt roligt, men det de ser som roligt är ju utedag och rast för då får man leka.

D- Först och främst att träffa kompisar. Att ha rast och leka.

5.3.3 Övrigt

I den tredje kategorin valde vi att ta med svar som inte platsade i de föregående kategorierna. Den andra pedagogen som undervisar i femman trodde att religion var ett ämne som barnen finner tråkigt. Detta trodde hon kunde bero på att hon själv hade svårt för att hon själv inte tycker ämnet religion är roligt och att det kan smitta av sig på eleverna. Två av pedagogerna i andra klass svarade skrivning, medan den tredje trodde att inget var tråkigt utan att det finns något roligt i allt. Anledningen att pedagogerna i tvåan svarade att skrivning var tråkigt trodde de hade att göra med att barnen troligtvis har svårt med detta. Allt som man har svårt för blir ofta tråkigt. ”A- Eftersom barnen tycker att det som är svårt blir tråkigt så gäller det att få dem att se andra sätt att lära.”

I- Vad tror du att barnen tycker är tråkigt i skolan?

A- ... några skriva just för att de har svårt med dessa saker.

C- Jag tror egentligen inte att det finns så mycket som dom tycker är tråkigt egentligen. Jag tror att det finns alltid nåt som de tycker är roligt.

E- Det har alltid varit så att religionen ska vara tråkigt. ”skratt” ...Religionen tycker jag är lite svårare för mig att förklara. Det kanske är min inställning också till det religiösa.

Till vår andra huvudfråga har vi valt att ta med endast en kategori. Anledningen till detta är att alla svaren vi fick av pedagogerna handlade om utvärderingar av olika slag.

- Utvärderingar

5.3.4 Utvärderingar

Alla pedagogerna var överens om att de hade försökt ta reda på vad barnen finner roligt respektive tråkigt i skolan, detta genom olika typer av utvärderingar. De flesta har gjort enkäter med barnen inför utvecklingssamtal, pedagogerna i femman har även veckoutvärderingar. Den ena pedagogen som hade en andra klass har enbart gjort intervjuer med sin klass, detta för att få ett underlag till utvecklingssamtalen som hon ska ha.

I- Har du försökt ta reda på vad barnen tycker är roligt respektive tråkigt i skolan?

A- Ett par gånger per år i samband med utvecklingssamtal.

B- Vi gör sådant inför utvecklingssamtal.

C- Ja, jag har intervjuat barnen nu inför utvecklingssamtalen.

D- Jaa, framför allt genom utvärderingarna...

E- Ja, det har jag genom att vi utvärderar varje termin... Vid dom utvärderingarna försöker man då ändra på det som inte varit bra tillsammans med eleverna. Diskutera med eleverna.

Till vår tredje och sista huvudfråga, som handlade om pedagogerna anpassar sin undervisning efter det barnen tycker är roligt i skolan, var alla pedagogerna än en gång överens vilket medförde att vi endast skapade en kategori, vilken är:

- Anpassad undervisning

5.3.5 Anpassad undervisning

Här gjorde vi som sagt endast en kategori då alla pedagoger var överens om att de anpassade undervisningen så långt det går. Pedagogerna ansåg också att undervisningen inte helt kan anpassas utifrån elevernas intressen, för då hade de velat leka hela tiden. En av pedagogerna i femman hade funderingar på att efter jul låta en grupp barn vara med och planera upp deras kommande tema. Temat har pedagogen sedan innan bestämt men barnen får vara med och planera upplägget.

I- Har du försökt att anpassa din undervisning efter det som barnen tycker är roligt?

A- Ge dem ny metoder, anpassad undervisning, det är inte alltid jag gör rätt utan det sättet kanske inte passar just "Kalle".

B- Man anpassar sig hela tiden efter var och en för att de ska lära sig så mycket och så bra

som möjligt.

D- Ja, till viss del. Men inte fullt ut för då skulle vi få leka hela tiden...Men då när vi ska ha andra temaperioder efter jul så har jag tänkt att en grupp elever ska vara med och planera upp det. För att de ska kunna påverka undervisningen ändå mer.

5.4 Slutsatser

Vi har i våra undersökningar fått en uppfattning om att pedagogerna ganska bra känner till vad barnen tycker är roligt och tråkigt i skolan. Att det är de praktiska ämnena som är de mest uppskattade i skolan och att mer teoretiska ämnen uppfattas som mer tråkiga främst bland femmorna. Alla pedagogerna var överens om att det sociala samspelet spelade en stor roll för barnen i dessa åldrar. Detta stämde bra ihop med vad barnen i tvåan svarade i sina enkäter då rast och kompisar betydde mycket för dem. Medan det i femman nämndes raster och kompisar men det övervägande var olika skolämnen. När det gäller de olika ämnena tyckte barnen ibland att något var tråkigt för att det var svårt och det var även pedagogerna medvetna om. Pedagogerna var även medvetna om att de behöver ändra om i sin undervisning för att kunna fånga flertalet barn under lektionerna. Genom utvärderingarna som de är duktiga med att genomföra i sina respektive klasser kan de få en bild av vad barnen tycker är roligt respektive tråkigt i skolan och förhoppningsvis varför. Med hjälp av dessa kan de ändra sin undervisning så att de blir mer roligt i skolan. Vi tycker det är väldigt positivt att pedagogerna är medvetna om vad barnen tänker om skolan. Kanske var det så att de pedagoger vi intervjuade arbetade på ett sätt som gjorde dem uppmärksamma på barnens tankar, svaren hade kanske varit väldigt annorlunda på en annan skola med andra pedagoger. Vi tror också att just deras medvetenhet berodde mycket på de utvärderingar pedagogerna kontinuerligt genomför i sina respektive klasser. Detta tar vi med oss ut i vårt arbetsliv då vi finner det positivt för både barnens och pedagogens utveckling.

6 Diskussion

Vårt syfte med detta arbete har varit att undersöka vad barnen tycker är roligt respektive tråkigt i skolan, är pedagogerna medvetna om detta och hur pedagogerna utifrån denna kunskap kan skapa ett lustfyllt lärande. Vi ville också ta reda på vad barnen tänker på när de hör orden roligt och tråkigt och hur det känns i kroppen. Vi genomförde våra undersökningar på våra respektive verksamhetsförlagda utbildningsplatser (VFU). På grund av att den ena VFU platsen var en mindre skola fick vi genomföra den största delen av undersökningen på den andra skolan. Det kan hända att svaren hade skiljt sig en aning om vi hade utfört mer av vår undersökning på den mindre skolan.

Överlag handlade barnens svar, om vad som är roligt, om det sociala samspelet barnen emellan och deras fritid. När det gällde vad som var tråkigt handlade svaren om sådant som barnen tyckte var svårt som då blev tråkigt i deras ögon. När vi pratade med pedagogerna om barnens svar var de väldigt medvetna om barnens tankar. Vi tycker det var väldigt positivt att pedagogerna var medvetna om vad barnen tänker om skolan. Denna medvetenhet berodde kanske mycket på de utvärderingar pedagogerna kontinuerligt genomför i sina respektive klasser. Då alla pedagogerna som vi intervjuade ofta hade utvärderingar i sina klasser var våra svar som vi fick från barnen inget nytt för dem. Att man gör utvärderingar med barnen ofta tycker vi är bra både för undervisningen och för barnens utveckling. Om det är något som barnen tycker är negativt i undervisningen så finns det en större chans att förändra detta till det bättre. Detta ger både barnen och pedagogerna en möjlighet till ett lustfyllt lärande. Vi undersökte också vad barnen tänker på när de hör orden roligt och tråkigt och hur de tycker att det känns i kroppen när man har just roligt eller tråkigt. Angående det första så var barnen inte så medvetna om vad orden i sig stod för utan de kopplade ihop dem med saker de gör när de har roligt eller tråkigt. Anledningen till detta tror vi kan vara att barnen vi gjorde undersökningen på är för unga för att kunna särskilja på ordet roligt och det man gör när man har roligt. I grunden var vi ute efter att undersöka vad barnen la i orden roligt respektive tråkigt men det var inte det vi fick svar på utan vad de gjorde när de hade roligt eller tråkigt. Hade man ställt frågan till äldre elever hade man nog fått helt andra svar. På grund av att barnen då befinner sig i ett annat utvecklingsstadium där de har fått mer erfarenhet men även detta kan ju givetvis skifta utifrån personens individuella mognad. Det sista vi undersökte var hur barnen tyckte det kändes i kroppen när de har roligt och tråkigt. Här var svaren överlag

likvärdiga i både årskurs två och fem. Barnen visade en stor förståelse när de fick beskriva känslan bakom orden. Men vi är väl medvetna om att vi inte kan veta vad de tänkte på när de svarade på vår fråga, hur de uppfattade den. Har till exempel de små barnen en klar uppfattning med vad som menas när vi pratade om kroppen? På grund av detta har vi valt att inte inrikta vårt arbete så mycket på detta. Anledningen till att vi hade dessa frågor med var att vi ville veta vad barnen la bakom orden roligt och tråkigt. Dock vet vi inte klart om det är det vi har fått svar på.

Som svar på vår problemprecisering om vad barn tycker är roligt och tråkigt i skolan, har vi kommit fram till att de praktiska ämnena är betydligt mer populära. Detta tror vi beror på att barn finner det roligare att få använda sin kropp och fantasin samt möjligheten till eget skapande. Medan om ”ämnet” är teoretisk, där det bara finns ett rätt svar och ett sätt att lösa det, blir det plötsligt tråkigt speciellt för dem barn som har svårt med just det ämnet. Vi fann även här hur betydande det är för barnen att de känner att de behärskar ämnet för annars kan det lätt bli tråkigt. Som pedagog kan det vara viktigt att ta i beaktning att de ämnen där man får använda kroppen och skaparglädjen är mer lustfyllda för barnen. Pedagogerna som vi intervjuade var väl medvetna om att de praktiska ämnena var de mer populära just för att de får använda sin kropp och fantasi. Detta tyder på att pedagogerna har en tydlig uppfattning av vad det är som tilltalar barnen i skolan vilket är ett svar på vår fråga om pedagogernas medvetenhet om barnens tankar. När vi ska börja jobba som pedagoger i skolans värld vill vi ta vara på dessa kunskaper genom att försöka anpassa de teoretiska ämnena till de praktiska. Med detta menar vi att vi vill lägga in mer praktiska övningar i de teoretiska ämnena.

När det gäller barngrupperna märkte vi tydligt hur omgivningen och det som nyligen hänt påverkade barnens tankar. På den mindre skolan hade de precis haft samtal i klassen om mobbing innan gruppintervjuerna genomfördes. Detta påverkade svaren genom att många svar om vad som är tråkigt handlade om mobbing och att bli slagen. Klassen på den större skolan där gruppintervjuerna genomfördes är en idrottsintresserad klass och detta skildrades tydligt i deras svar. Då många i klassen spelar fotboll på fritiden handlade just deras svar om vad som de finner roligt om fotboll. Genom deras svar märkte vi då tydligt hur situationsbundna barnen är. Här håller vi med May (2001) i hans tankar om att den sociala situation som barnet befinner sig i spelar en stor roll. Även Wood (1999) talar om hur det som finns runt omkring barnen påverkar deras tankar och funderingar. Ett exempel på detta var att på den mindre skolan fanns många skilsmässobarn som tillbringade en vecka hos mamma och

en hos pappa. Här kunde man tydligt märka hos vilken av föräldrarna barnet varit, detta på grund av att barnet varannan vecka uppvisade ett mer oroligt beteende. Då är det viktigt att som pedagog vara uppmärksam på detta och försöka hjälpa och stödja barnet under den ”jobbiga” veckan. Detta kan vi finna belägg för hos Kullberg (2004) då hon säger att det är viktigt att skapa ett positivt förhållningssätt hos barnet. Hon säger vidare att man som pedagog ska försöka förändra det negativa förhållningssättet hos barnet. Detta tycker vi är viktigt för att barnet ska må bra, känna sig tryggt och kunna använda sin energi på ett bra sätt i skolan. Barnets negativa energi påverkar även resterande i gruppen och vi vill försöka skapa en positiv miljö för barnen.

Som vi så många gånger nämnt i vårt arbete har det sociala samspelet en betydande roll för barnen. I vår enkätundersökning kunde vi se detta tydligt då barnens svar, på frågan vad de längtar efter om de längtar till skolan, mest handlade om kompisarna och rasterna. Enligt Hwang & Nilsson (1996) börjar den sociala tillhörigheten att få en större betydelse när barnen kommer upp i åldrarna 8-10 år. Kompisarna får då en viktigare roll i deras liv, barnen vill känna en social tillhörighet och inte stå utanför. Därför börjar de anpassa sig och sina åsikter efter kompisarnas. Detta har vi tydligast märkt i tvåan där de lite tystare barnen väntar till de mer framtonande barnen har svarat så att de kan hålla med dem. Om de tystare barnen någon gång svarade innan de lite mer framåt barnen ändrade de sitt svar om det inte stämde överens med det mer ”coola” barnets åsikt. Här är det svårt för oss att veta om de svaren vi fick vi gruppintervjun är barnens egna eller om de svarar som de andra för att smälta in i gemenskapen. Vi tror att anledningen till att det märktes mera i tvåan än i femman berodde på att tvåorna nyligen kommit upp i den åldern där det sociala samspelet har en betydande roll. Femmorna känner sig mer hemma och har funnit sig i de rollerna de har, vilket gör att det inte märks i samma utsträckning. Bland femmornas svar var det sociala mer tydligt i form av utbyte av tankar och idéer. Med detta menar vi att barnen under gruppintervjuerna diskuterade fram olika svar och fick genom vad de andra svarade idéer på vad de själva tyckte.

Något av det vi tycker är bland det viktigaste i lärandeprocessen är samspelet mellan känslor och kunskap. Precis som Illeris (2001) säger är det viktigt att se hela människan, se samspelet mellan den kognitiva och den affektiva utvecklingen. Det är lättare att lära något som man finner roligt än något man finner tråkigt, då känslorna kan ha både en positiv och negativ inverkan på inlärningen beroende på vilken känsla barnen förknippar med ämnet. Trots detta kan det vara svårt att få alla barn att tycka allting är roligt, då är det viktigt att tänka på att

barnen ibland behöver ha tråkigt, för att sedan kunna ha roligt. Som en kille i tvåan sa under en gruppintervju när han beskrev känslan av att ha tråkigt: ”*Roligt också för man måste ha tråkigt ibland för att ha roligt sedan*” Det hade varit bra om fler barn hade insett att man ibland måste ha tråkigt för att uppskatta det roliga i livet.

Att använda sig av en anpassad undervisning tycker de pedagoger vi intervjuat på fältet är av stor vikt. Som pedagog ska man försöka se till varje barns behov och försöka skapa ett lustfyllt lärande för barnet. I Lpo 94 kan man läsa om vikten av ett varierat arbetssätt och väcka nyfikenheten hos barnen. Det är viktigt att låta barnen själva få prova och söka sin kunskap. För att barnen ska få en möjlighet till detta ska vi pedagoger fungera som en handledare för barnen, istället för den pedagog som står framför barnen och matar dem med information. Om detta skriver Gardner (1998) där han tar upp transformativt och mimiskt undervisningssätt. Där vi vill använda oss av det transformativa undervisningssättet då detta innebär att pedagogen har en handledande roll gentemot barnen. Medan det mimiska förhållningssättet är mer av den gamla traditionella skolans undervisningssätt där pedagogen förmedlar kunskapen och barnen fungerar som mottagare.

I vår undersökning fann vi att det var många av femmans elever som svarade att de aldrig längtar till skolan någon gång, detta för att det inte är roligt. Vi frågade oss då hur detta kunde komma sig och vi kom fram till att det kunde bero på de höga kraven från skolan och samhället. Alla barn passar inte in inom skolans fyra väggar med dess strukturerade regler. Att vi inte fick dessa svar från tvåorna tror vi beror på att ju äldre barnen blir desto mer pressade och stressande situationer blir de utsatta för. Detta kan leda till att skolan uppfattas som tråkig och jobbig. Det kan nog vara så att barnen i tvåan inte utsätts för samma stress som de äldre barnen. Därför kan de fortfarande tycka att det mesta i skolan är roligt. Här kan vi som pedagoger se hur viktigt det är att anpassa undervisningen efter de olika barnens behov.

Vi tycker att det är bra att pedagogerna vi intervjuat försöker att anpassa sin undervisning i den grad det är möjligt. Att man som pedagog inte kan anpassa hela sin undervisning förstår vi är svårt för man har styrdokument att följa men i den mån det går. Hade barnen fått bestämma hela tiden hade de bara velat leka som en av pedagogerna svarade på våra intervjufrågor. ”Våra pedagoger” har även insett att det inte alltid är barnen som det är fel på, de har en självinsikt och förmågan att kritiskt se på sin egen undervisning. Av de resultat vi

fick fram kunde vi utläsa hur viktig utvärdering med barnen är. Detta för att kunna skapa sig en bild av vad barnen tycker om skolan och undervisningen. Genom att de använder sig av utvärderingar som barnen får göra så får de reda på vad barnen tycker är roligt i skolan och vad de inte tycker är så roligt. Tar de tillvara på den informationen kan de anpassa sin undervisning efter barnens önskemål. På detta sätt får barnen vara med och påverka sin egen undervisning vilket ger dem en känsla av delaktighet och en större meningsfullhet med undervisningen. Genom utvärderingarna kan man som pedagog anpassa undervisningen efter barnens behov och skapa ett lustfyllt lärande. Vi anser att vår undersökning var en utvärdering av barnens tankar om skolan, vad de tycker är roligt och tråkigt. Det är också viktigt tycker vi att ta med sig lyhördheten för barnen ut i verkligheten. Att vara medveten och villig att göra utvärderingar av sitt eget arbete behövs för att kunna utveckla den bästa undervisningen som möjligt.

Enligt Illeris (2001) menar Piaget att de barnen som vi har undersökt befinner sig i samma stadium, de konkreta operationernas stadium. Detta innebär att barnen börjar lära sig att koppla till det konkreta som finns runt omkring dem. För oss pedagoger betyder det att vi måste koppla vår undervisning till barnens vardagsliv. Även Wood (1999) säger att det är viktigt att koppla till barnens verklighet. Han menar att vi pedagoger ska följa med barnen ut på "gatan" (till barnens hemmiljö där de vistas på sin fritid) och ta tillvara på inläringen där. Pedagogerna får inte vara rädda för att flytta undervisningen ut ur klassrummet och utöva den där barnen känner sig hemma. Detta tycker vi är väldigt intressant då största delen av undervisningen sker i klassrummet. Barnen hade säkert funnit det roligt och lustfyllt att t.ex. gå till affären för att ha matematik eller till skogs för att titta på djur och natur. Vi är dock väl medvetna om vilken planering och vilka extraresurser detta kräver och som pedagog har man lättare kontroll över en klass i klassrummet. Man kan dock ta tillvara på det lilla som går att flytta ut ur klassrummets fyra väggar. Till exempel kan man ha en naturruta i närmiljön där man tittar på djur och natur och hur det förändras under årens lopp.

Själva undersökningen i arbetet har genomförts i fyra olika delar: pilotundersökning, gruppintervju, enkät och intervjuer med pedagoger. Det har inte inträffat något anmärkningsvärt som vi tror kan ha påverkat våra resultat utan undersökningen flöt på bra. Hade vi haft mer tid hade vi gjort en större undersökning för att få ett större underlag att arbeta med. Vi hade också velat göra en individuell intervju med alla barnen istället för enkäterna, just för att mer kunna gå in på djupet av vad de tänker och kunna följa upp deras

tankar. Vi började dock med att genomföra en pilotundersökning av enkäten vilket var bra för frågorna vi valt var inte helt anpassade till barnens tänkande. Utifrån dessa resultat valde vi att göra en gruppintervju med barnen i en tvåa och en femma, för att bättre kunna ta tillvara på barnens tankar genom de frågorna vi använde vid enkäten och för att kunna anpassa frågorna efter barnens åldrar. Huvudundersökningen i vårt arbete var enkäterna till barnen och intervjuerna med pedagogerna, detta för att kunna göra en jämförelse mellan pedagogernas och barnens tankar. Anledningen till att vi valde att göra en jämförelse var att vi ville se om pedagogerna var medvetna om hur barnen tänker kring vårt ämne. Vi fann att pedagogerna var bra medvetna om barnens tankar och funderingar kring vad som är roligt och tråkigt i skolan. Vi valde att arbeta med både kvantitativa och kvalitativa metoder för att få ett större underlag och för att bägge metoderna passar in på vårt arbete och vår undersökning. Enligt Holme & Solvang (1997) är det inte ovanligt att man använder sig av olika delar från dessa två undersökningsmetoder och det kan vara svårt att dra tydliga gränser mellan dem. Ofta flyter de in i varandra.

Vår utgångspunkt ligger i både det konstruktivistiska och det metakognitivistiska tänkandet. Vi tycker det är viktigt att barnen utifrån sina förutsättningar själva söker kunskapen, men också att de utvecklas i samspel med andra. Enligt Piaget menar Bunkholdt (1995) att barnet lär sig bäst på egen hand medan samspelet individer emellan utgör det viktigaste utifrån Vygotskijs tankar. Vi tycker att det är viktigt att lära sig på bägge sätten men ändå att samspelet individer emellan har den största betydelsen, då de får utlopp för sina tankar och kan bolla dem med andra, både vuxna och barn. Barnen får nya sätt att se på saker igenom ett utbyte med andras tankar och idéer. Enligt Lpo 94 ska barnen få utvecklas i ett samspel med andra och att man som pedagog ska sträva efter att skolan ska vara en levande social gemenskap med trygghet och en strävan efter lusten att lära. Det står dock också att barnen ska få möjlighet att självständigt ta ansvar och lösa problem. Detta för att utveckla sitt eget lärande.

Det har varit en givande undersökning som gett oss mycket inför det kommande yrkeslivet. Då vi nu är mer medvetna om hur man som pedagog skall arbeta för att undersöka vad barnen tycker är roligt respektive tråkigt i skolan och hur man kan utgå från det för att skapa ett lustfyllt lärande. Vidare forskning som kunde göras utifrån det vi kommit fram till är bland annat att ta reda på om det är någon skillnad i vad barnen tycker utifrån ett genusperspektiv. Tycker pojkar och flickor på olika sätt? Även kan man undersöka hur det hade sett ut om vi

hade haft manliga pedagoger som arbetet med barnen. Gör de på samma sätt eller tänker de annorlunda? Det hade också varit intressant att undersöka hur mycket pedagogerna tänker på att skapa motivation för barnen i skolan.

7 Sammanfattning

Vår problemprecisering är vad barnen tycker är roligt respektive tråkigt i skolan och hur tar pedagogerna tillvara på den kunskapen, det vill säga hur kan vi som pedagoger skapa ett lustfyllt lärande för barnen. De metoder vi använt oss av för att få svar på dessa frågeställningar har varit gruppintervjuer och enkäter med barnen samt intervjuer med fem pedagoger. Vi har också gjort en pilotenkätundersökning för att testa våra frågor innan vi lämnade ut dem till våra praktikplatser, där all undersökning är genomförd. Litteratur vi använt oss av är kopplad till hur det sociala samspelet påverkar barnen i skolan och på fritiden och hur vi som pedagoger måste tänka på detta då vi planerar vår undervisning. Vi har även tagit upp styrdokumentet som utgångspunkt om hur man ska arbeta i skolan. Vi har dessutom utgått ifrån olika teorier om barns lärande.

Det vi fann i vår undersökning var att det sociala samspelet har en anmärkningsvärd påverkan av barnen i åldrarna 8-11 år. Skillnaden mellan Piaget och Vygotskij tankar är stora när det gäller det sociala samspelet. Piaget menar att barnet utvecklas bäst utan inblandning av andra då det får finna sin egen kunskap, medan Vygotskij framhåller att barnet ska handledas och få instruktioner för att finna sin kunskap. Vidare menar Vygotskij att lusten är en stor drivkraft hos barnen och finns inte denna så vill inte barnen lära sig. För övrigt fann vi att pedagogerna vi intervjuat var villiga att i viss utsträckning anpassa sin undervisning efter vad barnen tycker är roligt i skolan. Resultaten av vår undersökning har visat att det sociala samspelet har en avgörande roll för barnen både på fritiden och i skolan. Det som händer på barnens fritid tar de med sig till skolan vilket medför att de händelserna påverkar skoldagen. De slutsatser vi har dragit utifrån detta, är att man som pedagog måste kunna vara väldigt flexibel i sitt arbete och anpassa sin undervisning beroende på vad som hänt i barnens närhet. Det är inte alltid man kan genomföra den tänkta planeringen. Man får även försöka ta tillvara på det som barnen lär sig på fritiden då detta också är viktig kunskap. Att koppla skolan till barnens verklighet spelar en viktig roll för deras förståelse av kunskapen. En annan viktig slutsats vi kommit fram till var vikten av att göra utvärderingar med barnen för att utvärdera sin egen undervisning men också för att undersöka vad barnen anser. Genom att ta reda på vad barnen tycker om undervisningen kan man lättare anpassa den efter dem och på det sättet kanske fånga fler barn.

Referenser

- Bunkholdt, V. 1995, *Från födelse till pubertet*, Studentlitteratur, Lund
- Doverborg, E. & Pramling, I. 1988, *Att förstå barn tankar – Metodik för barnintervjuer*, Bohusläningens Boktryckeri AB: Uddevalla, 2:1 upplaga
- Elkind, D. 1983, *Barn och unga i Piagets psykologi*, Natur och Kultur, 3:e upplagan
- Gardner, H. 1998, *Så tänker barn – och så borde skolan undervisa*, Brain Books AB, 2:a upplagan
- Grundstam-Thurin, B. 1996, *Låt lusten leva- Bild- Musik- fantasi i skola och förskola*, Förlagshuset Gothia
- Holme, I. M. & Solvang, B. K. 1991, *Forskningsmetodik – Om kvalitativa och kvantitativa metoder*, Studentlitteratur: Lund
- Holme, I. M. & Solvang, B. K. 1997, *Forskningsmetodik – Om kvalitativa och kvantitativa metoder*, Studentlitteratur: Lund, 2:a upplagan
- Hwang, P. & Nilsson, B. 1996, *Utvecklingspsykologi- Från foster till vuxen*, Centraltryckeriet, Borås
- Illeris, K. 2001, *Lärandet i mötet mellan Piaget, Freud och Marx*, Studentlitteratur: Lund
- Lantz, A. 1993, *Intervjumetodik*, Studentlitteratur: Lund
- Kullberg, B. 2004, *Lust- och undervisningsbaserat lärande – ett teoribygge*, Studentlitteratur: Lund
- Maltén, A. 1992, *Grupputveckling*, Studentlitteratur: Lund
- May, T. 2001, *Samhällsvetenskaplig forskning*, Studentlitteratur: Lund
- Patel, R. & Davidson, B. 1994, *Forskningsmetodikens grunder – Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*, Studentlitteratur: Lund, 2:a upplagan
- Skolverket, 2001, *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet*, CE Fritzes AB
- Språkdata, 1996, *Nationalencyklopedins ordbok*, Bra böcker AB, Höganäs
- Stensmo, C. 1994, *Pedagogisk filosofi*, Studentlitteratur: Lund
- Vetenskapsrådet, 2002, *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*
- Wood, D. 1999, *Hur barn tänker och lär*, Studentlitteratur: Lund, 2:a upplagan

Tidskrift

- Giota, J. 2003, Många hinder på vägen. *Pedagogiska magasinet*, (2), 36-42
- Nilsson, L. 2003, Fantasin förklarar verkligheten. *Pedagogiska magasinet*, (2), 43-46

Referenslitteratur

- Svenska Akademin, 1998, *Svenska akademins ordlista över svenska språket*, Ytterlids, Falkenberg, 12:2 upplagan
- Svenska språknämnden, 2000, *Svenska skrivregler*, Liber, Stockholm
- Bjurwill, C. 2001, *A ,B, C och D. Vägledning för studenter som skriver akademiska uppsatser*, Studentlitteratur, Lund

Bilagor

Bilaga 1

Pilotfrågorna

- Vad tycker du är roligt i skolan?
- Varför är det roligt?
- Vad är tråkigt i skolan?
- Varför är det tråkigt?
- Hur kan det bli roligare?
- Är lektionerna roliga?
- Varför/varför inte?
- Vad kan fröken göra för att det ska bli roligare?

Gruppintervjufrågor till barnen

- Vad tänker ni på när jag säger ordet roligt?
- Vad tänker ni på när jag säger ordet tråkigt?
- Kan ni beskriva något som är roligt?
- Kan ni beskriva något som är tråkigt?
- Hur känns det i kroppen när man har roligt?
- Hur känns det i kroppen när man har tråkigt?
- Vad tycker ni är roligt i skolan? Varför?
- Vad tycker ni är tråkigt i skolan? Varför?

Enkätfrågor för tvåorna

Sätt kryss för: flicka

pojke

Berätta om något roligt som hände i skolan igår?

Varför var det roligt?

Berätta om något tråkigt som hände i skolan igår?

Varför var det tråkigt?

Om du längtar efter skolan någon gång vad längtar du efter då?

Varför längtar du efter just den saken?

Tycker du något är tråkigt på lektionerna?

Varför är det tråkigt?

Tycker du något är roligt på lektionerna?

Varför är det roligt?

Enkätfrågor för femmorna

Sätt kryss för: flicka

pojke

Berätta om något roligt som hände i skolan igår?

Varför var det roligt?

Berätta om något tråkigt som hände i skolan igår?

Varför var det tråkigt?

Om du längtar efter skolan någon gång vad tänker du på då?

Varför längtar du efter just det?

Vad tycker du är tråkigt i skolan?

Varför var det tråkigt?

Vad tycker du om lektionerna i skolan, är det roliga eller tråkiga?

Varför tycker du så?

Intervjufrågor till pedagogerna

- Vad tror du att barnen tycker är roligt i skolan?
- Vad tror du barnen tycker är tråkigt i skolan?
- Tror du att barnen har roligt på dina lektioner? Varför /varför inte?
- Har du försökt att reda på vad barnen tycker är roligt respektive tråkigt i skolan?
- Varför/varför inte?
- Om du har försökt hur har du i så fall anpassat din undervisning efter det?
- Hur skulle du kunna ha användning för den kunskapen vi fått fram genom våra enkäter i din pedagogiska verksamhet?